

6. Dzents, N., & Perevyshina, I. (2012). *Teoriya perevoda i perevodcheskaya praktika s nemeckogo yazyka na russkij i s russkogo na nemeckij* [Theory and Practice of Translation from German to Russian and from Russian to German]. Saint Petersburg: Antologiya [in Russian].
7. Karaban, V.I., Borisova, O.V., Kolodii, B.M., & Kuzmina, K.A. (2003). *Poperedzhennia interferentsii movy oryhinalu v perekladі* [Prevention of the Interference of the Original Language in Translation]. Vinnytsia: Nova Knyha.
8. Karaban, V.I., & Karaban, A.V. (2017). Porivnialne uzusoznavstvo [Comparative Language Usage Studies]. *Movni i kontseptualni kartyny svitu*, 51, 190–197 [in Ukrainian].
9. Klaudy, Kinga (2003). *Languages in translation. Lectures on the theory, teaching and practice of translation : with illustrations in English, French, German, Russian and Hungarian*. Budapest : Scholastica.
10. Klaudy, Kinga (2017). Linguistic and Cultural Asymmetry in Translation from and into Minor Languages. *Cadernos de Literatura em Tradução*, 17, 22–37.
11. Klaudy, K. (2009). The Asymmetry Hypothesis in Translation Research. *Translators and their readers. In Homage to Eugene A. Nida*. Brussels : Les Editions du Hazard, pp. 283–303.
12. Matusha, V.I. (2008). *Asymetriia v ukrainskykh perekladakh suchasnoi angломovnoi dramy* [Asymmetry in Ukrainian Translations of Contemporary English Drama]. (Extended abstract of a candidate's thesis). Taras Shevchenko National University of Kyiv. Kyiv [in Ukrainian].
13. Nekriach, T. (2006). “Asymetriia pry perekladі fatychnykh repyk vitannia u tvorakh dlia teatru [“Asymmetry” in Reproducing Phatic Tokens in Dramatic Works]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriiia “Inozemna Filolohiia”*, 40, 20–23 [in Ukrainian].
14. Oryshak, O.V. (2009). *Faktory kulturnoj asymetrii v lingvisticheskom sopostavlenii i v perevode* [Factors of Cultural Asymmetry in Linguistic Comparison and in Translation]. (Extended abstract of a candidate's thesis). Voennyj universitet. Moscow [in Russian].
15. Prunch, Erix (2015). *Puti razvitiya zapadnogo perevodovedeniya. Ot yazykovoj asymetrii k politicheskoi* [Ways of Development of the Western Translation Studies. From Language Asymmetry to Political One]. Moscow: R. Valent [in Russian].
16. Vainraih U. (1979). *Yazykovye kontakty: sostoyanie i problemy issledovaniya* [Languages in Contact: Findings and Problems]. Kyiv : Vyscha Shkola [in Russian].
17. Yarova, Larysa (2019). Pretsedentna asymetriia v audiovisualnomu perekladі [The Precedent Asymmetry in Audiovisual Translation]. *Naukovi zapysky*, 175, 738-742.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Наталія Рудницька – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германо-романської філології та перекладу Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

Наукові інтереси: ідеологічний аспект перекладу, (само)цензура в перекладі.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Nataliia Rudnytska – PhD in Translation Studies, Assistant Professor, Assistant Professor of the Department of Germanic and Romance Philology and Translation at Volodymyr Dahl East Ukrainian National University.

Scientific interests: ideology and translation, (self) censorship in translation.

УДК 378.147.811.161.2

DOI: 10.36550/2522-4077-2022-1-202-188-195

ТИПОЛОГІЯ МОВИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР ТЕОРІЇ АНАЛІЗУ ПОМИЛОК

Ганна СКЛЯНІЧЕНКО (Кропивницький, Україна)

ORCID: 0000 – 0002 – 9076 – 7568

e-mail: anichka3@gmail.com

СКЛЯНІЧЕНКО Ганна. ТИПОЛОГІЯ МОВИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР ТЕОРІЇ АНАЛІЗУ ПОМИЛОК.

У статті здійснено спробу аналізу помилок типологічного характеру, які допускаються українськими мовцями, що вивчають англійську мову та англійськими мовцями, які вивчають українську мову. Дається визначення типологічної помилки і її різновидів. Розгляд помилок проведено

на кожному мовному рівні. Результат аналізу свідчить, що у носіїв обох мов найбільша кількість помилок типологічного характеру викликана зовнішньомовною інтерференцією, найменша обумовлена внутрішньомовною інтерференцією. Для носіїв обох мов не характерно перенесення моделі рідної мови у цільову мову, якщо корелятивна модель іноземної мови є простішою.

Ключові слова: типологічна помилка; інтерференція; зовнішньомовний; внутрішньомовний; мовна модель.

SKLIANICHENKO Hanna. LANGUAGE TYPOLOGY AS AN IMPORTANT FACTOR OF THE THEORY OF ERROR ANALYSIS.

The language error is characterized as a systematic deviation from the chosen rule or set of rules. Errors resulting from language interference are considered typological. Depending on the cause of the error, they are classified as the result of either foreign language or intralingual interference. Errors are considered at each language level. Phonological errors of native speakers of both languages are largely due to differences in the articulatory bases of the contrasted languages and the difference in the phonological oppositions of vocalic and consonantal systems of these languages. Differences within the semantic continuum of English and Ukrainian and the fact of ignoring semantic and syntactic distribution of a foreign word are the reasons of most lexical errors made by native speakers of both languages while learning a foreign language. An important reason for errors is formal explicitness of the semantic components of Ukrainian words and the tendency to their implicit expression in English words. Most grammatical errors are due to differences in the way grammar meanings are expressed in the contrasted languages: synthetically in Ukrainian and analytically in English. It is also due to the vividly expressed phenomenon of linguistic redundancy in the coordination of Ukrainian nominal parts of speech, formal and conceptual differences in the verb structure of the contrasted languages, violation of word order in the sentence, violation of expressing negation, breaking the patterns of two-member and one-member sentences. The result of the analysis shows that the greater part of errors made by native speakers of both languages are caused by foreign language interference, the least number of them occurs due to intralingual interference. The speakers of both languages do not transfer the model of the native language to the target language, if the correlative model of the foreign language is structurally simpler.

Key words: typological error; foreign language interference; intralingual interference; language model.

Постановка проблеми. Помилки є природним явищем у процесі вивчення іноземної мови, а їхній аналіз є необхідною складовою навчального процесу. Він полегшує розуміння і оволодіння іноземною мовою, допомагає подальшому запобіганню помилок. У сучасному мовознавстві існує спеціальний тип лінгвістичного аналізу, який отримав назву Теорія аналізу помилок, і який вважається класичним підходом стосовно дослідження помилок у процесі вивчення іноземної мови. Він розглядає помилки з точки зору їхньої типології та причин виникнення, а також цілей проведення такого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні принципи Теорії аналізу помилок закладено в роботах О.Кордера, С. Сінклера, Г.Дюлея, Д.Річардза, Р.Еліса, Д.Крістала та інших. Так Р.Еліс (Еліс, 1999:26) визначає аналіз помилок як «засіб ідентифікації, класифікації та системної інтерпретації неприйнятних форм, вжитих тими, хто вивчає іноземну мову». Л.Сінклер (Сінклер, 2008) наголошує на можливих різних цілях проведення аналізу помилок, як от: а) дізнатися, наскільки добре учень студент знає мову, б) зрозуміти, як він вчить мову, в) отримати інформацію про типові труднощі у вивченні мови. Прихильники Теорії аналізу помилок Д. Річардз, М.Кашеваж (Річардз, 1973; Кашеваж, 2012) визначають наступні причини їх виникнення: 1) інтерференція рідної мови, 2) внутрішньомовні фактори розвитку іноземної мови, в) умови чи контекст, у яких вивчається мова, г) переважання комунікативних стратегій, що передбачає усвідомлене застосування спрощених лінгвістичних форм.

Виділення невирішених раніше частин проблематики. Мовна інтерференція є однією з основних причин виникнення помилок у процесі вивчення іноземної мови. Однак мало дослідженим є порівняльний аналіз помилок типологічного характеру,

які роблять носії мови Z, при вивченні мови Y, з помилками, що допускають носії мови Y, вивчаючи мову Z.

Формулювання цілей. У статті на засадах Теорії аналізу помилок розглядається виключно типологічний аспект аналізу помилок, що роблять україномовні носії при вивченні англійської мови та англословні носії при вивченні української мови.

Виклад основного матеріалу. Слідом за Г. Дюлеєм (Дюлей, 1982: 17). мовну помилку кваліфікуємо “як систематичне відхилення від вибраної норми або сукупності правил”. Більша частина помилок, що є результатом мовної інтерференції має типологічний характер. Такі помилки, на наш погляд, можна розділити на дві групи: а) помилки, викликані *зовнішньомовною* інтерференцією; б) помилки, викликані *внутрішньомовною* інтерференцією. У першому випадку мовні зразки рідної мови переносяться на іноземну мову. У останньому випадку неналежне знання іноземної мови сприяє перенесенню її нормативних мовних зразків на винятки з правил. Напр.: *вікни* замість *вікна*, *tans* замість *ten*. Найкращу, на наш погляд, картину типологічних помилок дає їх розгляд стосовно кожного мовного рівня.

На фонологічному рівні помилки типологічного характеру, які допускають українські мовці при вивченні англійської мови та англійські мовці при опануванні українською мовою великою мірою обумовлені різницею в артикуляційних базах порівнюваних мов та різницею у змісторозрізнявальних ознаках вокалічних та консонантних систем цих мов.

Артикуляційна база англійської мови характеризується як напружена апікальна. Напруженість проявляється у наявності в англійській мові довгих голосних, а також у більшій аспірації проривних та африкатів, ніж в українській мові. При вимові передньоязикових приголосних кінчик язика англійського мовця рухається у напрямку до альвеол, що є ознакою апікальності.

Артикуляційна база української мови характеризується як ненапружена дорсальна. Ознакою дорсальності є рух кінчика язика при вимові передньоязикових приголосних у напрямку верхніх зубів.

В англійській мові вокалічна система є більш розвиненою, ніж в українській, оскільки має більше фонологічних опозицій. Так, в українській мові голосні фонем розрізняються за а) горизонтальним рухом язика; б) вертикальним рухом язика; в) участю губ. В англійській мові - за а) горизонтальним рухом язика; б) вертикальним рухом язика; в) участю губ; г) довготою; д) поділом на монофтонги та дифтонги.

Натомість українська консонантна система є більш розвиненою, ніж англійська. В ній приголосні фонем розрізняються за а) місцем творення; б) способом творення; в) участю голос; г) м'якістю – твердістю. Остання із зазначених опозицій в англійській мові відсутня.

До помилок українських мовців, викликаних зовнішньомовною інтерференцією, належать: а) недотримання довготи англійських голосних, недостатньо напружена їх вимова; б) розщеплення дифтонгів, вимова їх як двох окремих звуків; в) заміна апікальної артикуляції на дорсальну при вимові англійських приголосних; г) можлива палаталізація англійських приголосних перед голосними переднього ряду; д) недостатня аспірація при артикуляції англійських проривних та африкатів; ж) порушення фразового наголосу, згідно з яким в англійській мові не всі повнозначні слова в реченні є наголошеними.

До помилок типологічного характеру, які допускають англословні студенти при вивченні української мови належать: а) недотримання палаталізації приголосних,

наприклад, вимова слів *життя*, *волосся* [жит'йа] [волос'йа]; б) неналежна диференціація у вимові голосних [и], [і] у більшості випадків після проривних приголосних, наприклад , вимова слів *зуби* [губі], *зуби* [зубі]; в) апікальна вимова приголосних переднього ряду замість дорсальної, г) неправильний наголос слова.

Мовні картини англійської та української мов є асиметричними, оскільки в них спостерігається розходження в межах **семантичного континууму**. У процесі номінації англійська мова надає перевагу словам загального (родового) значення - гіперонімам, яким у більшості випадків відповідають українські гіпоніми – слова, що відображають видову ознаку, конкретизують значення. Напр.: *coat* – *пальто*, *плащ*, *куртка*, *boat* – *човен*, *невеликий корабель*. Рідше спостерігається протилежне явище, коли українському гіпероніму відповідає англійський гіпонім. Напр.: *рука* – *hand*, *arm*, *нога* - *foot*, *leg*. Нерозуміння узагальненої номінації слова іноземної мови на відміну від рідної є однією з типових помилок при вивченні іноземної мови носіями обох мов. Середнє англійське полісемантичне слово більше семантично навантажене (10-15 значень), ніж середнє українське полісемантичне слово (4-5 значень). Цей факт, а також аналітичний лад англійської мови є причиною того, що англійське слово більше семантично залежне від контексту, ніж українське, що може породжувати помилки при перекладі англійського речення за відсутності необхідного контексту. Крім того аналітизм англійської мови та специфічність структури її слова спричиняє більшу розвиненість в ній омонімії, ніж в українській мові. Однією із труднощів при засвоєнні англійської лексики українськими мовцями, так само як і при засвоєнні української лексики англійськими студентами, є проблема лексико-семантичної валентності та семантичного наповнення обсягу іншомовного слова. Практика викладання іноземної мови засвідчує достатню кількість помилок щодо неправильного вживання слів, пов'язаних із незнанням дистрибуції іншомовного слова, його лексико-семантичної, а іноді й синтаксичної сполучуваності, оскільки остання також обумовлена семантикою одиниць, що сполучаються. У багатьох випадках такі помилки спричинені зовнішньомовною інтерференцією. Це є причиною виникнення помилок на кшталт: *грати футбол* (*to play football*) , *to enter into the room* (*зайти до кімнати*), *to join to the company* (*приєднатися до компанії*).

Неправильний вибір значення полісемантичного слова іноземної мови при перекладі також є типовою помилкою англійських мовців при вивченні української мови , а надто українських мовців при вивченні англійської мови. Наявність більшої кількості омонімів в англійській мові, ніж в українській часто стає причиною помилкового вибору слова у відповідному контексті. Особливо це стосується омонімів, що виникли на базі полісемії. Недоречне вживання посевдоінтернаціоналізмів також належить до типових помилок. Наприклад, переклад слова *complexion* (*колір обличчя*) як *комплексія* українськими мовцями або переклад слова *рецепт* як *ресейпт* англійськими мовцями, тощо.

Структура українського слова належить до флективно-фузійного типу з чіткою різницею у словотворчих і формотворчих морфемах, де флексії виконують функцію його реалізації. У структурі сучасного англійського слова три одиниці різних рівнів – слово, основа і часто корінь – співпали в одній звуковій оболонці. Зазначені особливості є відображенням загальних напрямків розвитку дериваційних систем двох мов – вираженої формальної експліцитності семантичних компонентів українського слова та більшої тенденції до їх імплікативного вираження в англійській мові. Структура англійського слова, побудованого за допомогою афіксації чи словоскладання, є прозорою для українського мовця, де звичайні для

нього експліцитно виражені форманти часто допомагають зрозуміти значення англійського слова при його аудіо-візуальному засвоєнні. Українському мовцю важче зрозуміти англійські слова, форма яких не є прозорою. Особливо це стосується слів, утворених за допомогою конверсії, де формант виражено імпліцитно. Завдяки дуже невеликій кількості флексій в англійській мові такі слова можуть породжувати неоднозначність розуміння навіть у межах речення й іноді потребують ширшого контексту. Наприклад, речення *The French supply* можна перекласти і як *французи поставляють*, і як *французькі поставки*. Помилковим може бути розуміння значення слів, утворених шляхом лексикалізації множини *customs* (*митниця*), *customs* (*традиції*). Проблемною у засвоєнні англомовними студентами української лексики є велика кількість українських словотвірних синонімічних афіксів, яким у корелятивних словотвірних типах англійської мови часто відповідає один афікс. Пор.: *вчитель* – *teacher*, *учень* – *learner*, *слухач* – *listener*. Неналежна диференціація афіксів, особливо префіксів. Напр.: *навчати*, *вивчати* (*я навчаю медицину* замість *я вивчаю медицину*), *прийти*, *зйти*, *пройти* (*пройду о першій годині* замість *я прийду о першій годині*), вживання слова *лікарський* замість *лікарняний*.

Морфологічний рівень мови розглядає сукупність граматичних парадигм слова, характерних до певної мови. Засоби вираження граматичних значень є важливою типологічною характеристикою мови. Сучасна українська мова має виразну синтетичну структуру слова, у якій граматичні значення виражені в межах словоформи. Сучасна англійська мова має переважно аналітичну структуру, де граматичні значення виражені за межами словоформи. Іменні частини мови набагато виразніше граматикалізовані в українській мові, тобто виражені через більшу кількість граматичних категорій і значень. Так, в англійській мові відсутні граматичні категорії відміни, роду, істот-неістот, наявні в українській мові. Граматична категорія відмінка виражена в українській мові через сім граматичних значень на відміну від двох в англійській мові. До того ж в українській мові на морфологічному рівні виразно спостерігається явище мовної надлишковості. Наприклад, граматичні категорії роду, числа та відмінка наявні в усіх українських іменних частинах мови і потребують синтаксичного узгодження в реченні, в той час як в англійській мові основні іменні граматичні категорії виражені в іменнику, а інші іменні частини мови, як правило, лише семантично узгоджуються з ними. Все зазначене вище обумовлює наступні типологічні помилки, які роблять англомовні студенти, що вивчають українську мову. 1) Неналежне засвоєння формальних показників граматичної категорії роду іменних частин мови. 2) Неналежне засвоєння відмінкових закінчень іменних частин мови, намагання вживати їх переважно у називному відмінку, помилкове вживання форм чоловічого роду у родовому відмінку (напр. *бачу хлопчик*, за аналогією до *бачу стіл*), що пов'язане з недостатнім засвоєнням вираження граматичної категорії істот – неістот. 3) Зазначене вище обумовлює відсутність правильного узгодження іменних частин мови між собою та з дієсловом у межах речення та словосполучення. Напр. *малюю картина, великий кімната. Це дерево. Він росте у парку*. Помилками, спричиненими внутрішньомовною інтерференцією є: а) неправильна форма множини іменників середнього роду (*вікни* замість *вікна*, *дівчати* замість *дівчата*); б) неправильне вживання множини і однини в українських іменниках Pluralia та Singularia tantum у тих випадках, коли є розбіжність у порівнюваних мовах, наприклад, *груда* замість *груди* (*chest*).

Грамматично простіша у порівнянні з українською парадигма англійських іменних частин мови створює однак певні труднощі у її засвоєнні українськими

мовцями, що призводить до появи у них помилок типологічного характеру, викликаних зовнішньомовною інтерференцією. До таких належать: 1) неправильне вживання множини і однини у англійських іменників *Pluralia tantum* та *Singularia tantum* у тих випадках, коли є розбіжність у порівнюваних мовах (*moneys* замість *money*); 2) вживання присвійного відмінка стосовно іменників, що називають неістот (*book's cover-книжна обгортка* замість *book cover*); 3) заміна іменників, що називають неістот особовими займенниками, характерними у співвідносних їм за значенням іменниках української мови. Наприклад: *wall – she, table –he, window – it*; 4) пропуски артиклів, нечітка диференціація означеного і неозначеного артиклів; 5) вживання аналітичної форми при творенні ступенів порівняння у односкладових англійських прикметників на кшталт: *more warm (sad ,long)*, іноді *more warmer (sadder ,longer)*. Прикладом помилок, що є результатом внутрішньомовної інтерференції, тобто коли помилка допускається під впливом існуючого в англійській мові зразка є такі:

1) додавання до запозиченого англійською мовою іменника у множині ще й англійського форманта множини *-s (datas, phenomenas)*;

2) хибне використання нормативної моделі артикля до винятків із загальних правил. Наприклад: *The Ireland, the Great Britain* як назви окремого острова за аналогією до назви архіпелагу *The British Islse. The Snowdon* як назва окремої гори за аналогією до назви гірських хребтів *the Cambrian mountains*.

Значно менша кількість видо-часових форм українського дієслова у порівнянні з англійським пояснюється чітким протиставленням у ній видових опозицій (доконаний – недоконаний). Історична ж трансформація англійської мови від синтетичного ладу до аналітичного сприяла зміні концепції виду (з доконаного – недоконаного на тривалий – нетривалий) та появі у мові значного числа форм часової відносності у дійсному та умовному способах, а також у всіх неособових формах дієслова. Відмінною рисою українського дієслова є наявність у ньому граматичних категорій, характерних для іменних частин мови: а) роду, притаманного дієприкметнику та формам дієслів минулого час; б) відмінка, який знаходить своє вираження у дієприкметнику.

Формальні та концептуальні розбіжності у структурі дієслова порівнюваних мов є причиною появи помилок типологічного характеру, які виникають у носіїв української мови при засвоєнні англійського дієслова та у носіїв англійської мови при засвоєнні форм українського дієслова. Основними труднощами для українських мовців часто є незрозуміння ними факту більшої диференціації часового континууму в англійській мові, ніж в рідній, результатом чого є наявність у ній більшої кількості видо – часових форм.

Зовнішньомовною інтерференцією викликані помилки у вживанні видо – часових форм, співвідносних з моментом мовлення. Часто не диференціюються між собою *Present Indefinite* і *Present Continuous*, *Past Indefinite* – *Present Perfect*. Форми *Perfect Continuous* часто замінюються формами *Continuous*. Проблемними для вживання є форми часової відносності (*Past Perfect*, *Future- in- the - Past*). Це виражається у недотриманні правила узгодження часів, у невживанні минулих форм умовного способу. Характерним є помилкове вживання майбутнього часу у підрядних часу та умови (*If you will come we shall study together* замість *If you come...*). Типовим для українських мовців є пропуск дієслова *to be* у теперішньому часі (*My mother a doctor* замість *My mother is a doctor*). Відмічається загальна тенденція до того, що українські мовці намагаються оперувати меншою кількістю видо-часових форм. Наприклад, є тенденція до вживання *Past Indefinite* замість всіх інших форм

минулого часу. При використанні Present Indefinite та Past Indefinite можуть опускатися допоміжні дієслова *do, does, did* у питальних та заперечних реченнях (*What he said* замість *what did he say*). Вплив рідної мови на англійську ілюструє відсутність диференціації вживання інфінітива та герундія після певних дієслів (*It is worth to see* замість *It is worth seeing*).

Значно менша кількість типологічних помилок спричинена внутрішньомовною інтерференцією. Прикладом може бути невживання флексії *-s* (*he work*) у дієслів Present Indefinite третьої особи однини, за зразком відсутності флексії у парадигмі цієї вищо-часової форми стосовно особових займенників на позначення інших осіб. Пор.: *I work, you work, we work, they work, he(she) works*.

При засвоєнні українського дієслова носії англійської мови, як правило, добре розуміють концепцію українського виду і префіксальне творення дієслів доконаного виду. На практиці проблемним є неправильне застосування префіксів у дієслів минулого часу, які одночасно є і показником доконаного виду, і можуть змінювати семантику дієслова. (*Виписати ліки* замість *прописати ліки*). Більшість помилок спостерігається при творенні його суфіксальних форм і їх вживанні на кшталт: *кинути- кидати, купити – купувати*. Типовим є неправильне вживання особових закінчень дієслів у теперішньому часі, особливо їх форм множини (*ви читаємо, вони читає*). Варто відзначити, що, як правило, перенос моделі рідної мови не відбувається, якщо корелятивна їй модель іноземної мови є простішою. Наприклад, англійські мовці легко засвоюють: а) модель українських речень, де опускається дієслово бути в теперішньому часі (*Я студент*) б) модель відсутності закону узгодження часів в українському реченні; в) вільний порядок слів українського речення; г)творення загальних і спеціальних запитань.

Більша частина **синтаксичних помилок**, характерних для українських мовців, спричинена різницею у граматичному ладі порівнюваних мов. Найтиповішою помилкою є недотримання прямого порядку слів у англійському розповідному реченні та інверсійного порядку слів у різних моделях англійських питальних речень, недотримання порядку слів щодо різного типу обставин. За аналогією до рідної мови українським мовцям притаманне порушення двоскладної структури англійського речення, що виражається у невживанні формального підмета у реченнях на кшталт *Necessary to go home* замість *It is necessary to go home*. Причиною зовнішньомовної інтерференції є заміна у ряді випадків семантичного узгодження підмета та присудка на граматичне. Напр.: *Twenty one person was present at the meeting.* замість *Twenty one persons were present at the meeting*. Тенденцією до синтаксичного ускладнення на рівні підрядного речення пояснюється заміна українськими мовцями англійських синтаксичних конструкцій, зокрема конструкції Complex Object, підрядними реченнями. Наприклад: *I saw that he crossed the street.* замість *I saw him cross the street* (*Я бачив, що він переходив вулицю*). Помилкою типологічного характеру, як уже зазначалося вище, є недотримання закону узгодження часів, а також намагання вживати більше одного заперечення у англійському реченні (*I don't know nobody there*). Для англійських носіїв типологічною є помилка уникання вживання заперечних займенників у заперечному реченні. Напр. *Я йще всюди* (замість *ніде*) *не був сьогодні*.

Я завжди (замість *ніколи*) *не роблю домашнє завдання вночі*.

Висновки. Отже, різниця в типологічному устрої рідної та іноземної мов є причиною переважної більшості помилок, які допускаються при вивченні іноземної мови. Як свідчить попередній виклад, більшість помилок типологічного характеру, які роблять англійські мовці при вивченні української мови та українські мовці при

вивченні англійської мови, викликані зовнішньомовною інтерференцією, значно менша їх частина обумовлена внутрішньомовною інтерференцією. Для носіїв обох мов не є характерним перенесення моделі рідної мови у мову цільову, якщо корелятивна модель іноземної мови є простішою. У протилежному випадку спостерігається тенденція до уникання складніших моделей іноземної мови, заміна їх простішими. Усвідомлення викладачем і студентом\учнем наявності помилок типологічного характеру і їх аналіз визначає подальші кроки обох сторін у процесі навчання. Серед них: розробка способів виправлення таких помилок, вибір підручника відповідного рівня, розробка стратегій вивчення іноземної мови.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Dulay, H.C. Burt, M.K. and Kreshen, S. (1982). *Language Two*. New York: Oxford University Press.
2. Ellis, R. (1999). "The Study of Second Language Acquisition", *Oxford University Press*.
3. Gass, S. & Selinker, L. (2008). *Second Language Acquisition: An Introductory Course*, (2nd ed.). New York: Routledge.
4. Keshavarz, M. (2012). *Contrastive Analysis and Error Analysis*, (2nd ed.). Tehran: Rahamana Press.
5. Richards, J., "Error analysis and second language strategies". In: *Language Sciences* 17. 12-22. Überarbeitete Fassung in: OLLER/RICHARDS (1973), 114-135, und in: SCHUMANN/STENSON (1974), 32-53.
6. Saville-Troike, M. (2006). *Introducing second language acquisition*. (pp. 39-40). New York: Cambridge University Press.

REFERENCES

1. Dulay, H.C. Burt, M.K. and Kreshen, S. (1982). *Language Two*. New York: Oxford University Press.
2. Ellis, R., (1999). "The Study of Second Language Acquisition", *Oxford University Press*.
3. Gass, S. & Selinker, L. (2008). *Second Language Acquisition: An Introductory Course*, (2nd ed.). New York: Routledge.
4. Keshavarz, M. (2012). *Contrastive Analysis and Error Analysis*, (2nd ed.). Tehran: Rahamana Press.
5. Richards, J., "Error analysis and second language strategies". In: *Language Sciences* 17. 12-22. Überarbeitete Fassung in: OLLER/RICHARDS (1973), 114-135, und in: SCHUMANN/STENSON (1974), 32-53.
6. Saville-Troike, M. (2006). *Introducing second language acquisition*. (pp. 39-40). New York: Cambridge University Press.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Ганна Скляніченко – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Донецького Національного медичного університету у Кривиницькому.

Наукові інтереси: порівняльна типологія англійської та української мови, методика викладання української мови як іноземної.

INFORMATION OF THE AUTHOR

Hanna Sklianichenko – candidate of philological sciences, associate professor, associate professor of the Ukrainian language department of Donetsk national medical University in Kropyvnytskyi.

Scientific interests: Contrastive typology of English and Ukrainian, methods of teaching Ukrainian as a foreign language.